

Dagpenge til nyuddannede

Mange nyuddannede har allerede fundet et job, når de afslutter deres uddannelse. Måske har de haft kontakt til en eller flere arbejdspladser i løbet af deres uddannelse eller har søgt aktivt efter et job i månederne op til uddannelsens afslutning. Men der er også mange nyuddannede, som forlader uddannelsen uden at have et job på hånden og starter erhvervskarrieren med at være ledig.

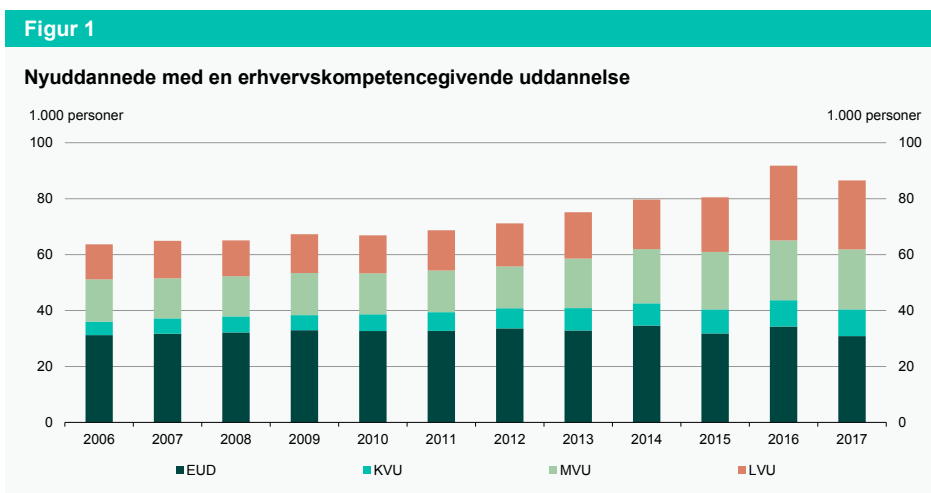
I Danmark har nyuddannede ret til dagpenge (dimittenddagpenge) på betydeligt mere lempelige vilkår end andre, idet dagpengereetten ikke er forbundet med et beskæftigelseskrav. Mange nyuddannede gør brug af muligheden for dimittenddagpenge. Af alle nyuddannede i 2015 modtog 47 pct. dimittenddagpenge på et tidspunkt i løbet af det første halve år, efter uddannelsen var afsluttet.

Nyuddannede med videregående uddannelser, herunder især mellemlange og lange videregående uddannelser, modtager i højere grad dimittenddagpenge end nyuddannede med erhvervsfaglige uddannelser. Af alle nyuddannede i 2015 med en mellem-lang eller lang videregående uddannelse modtog godt 60 pct. dagpenge på dimittendsats, mens det kun gjorde sig gældende for knap 30 pct. blandt nyuddannede med en erhvervsfaglig uddannelse. Billedet har været det samme gennem en årrække, hvilket peger på, at brugen af dimittendreglerne adskiller sig strukturelt på tværs af uddannelsesniveauer, hvor højtuddannede benytter dimittendreglerne mest.

Der er ikke tegn på, at fænomenet skyldes, at nyuddannede med videregående uddannelser har sværere ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Efter et forløb med dimittenddagpenge vender få højtuddannede tilbage til dagpengesystemet og færre end andre, der har været ledige. Nyuddannede med videregående uddannelser har også en lige så stærk tilknytning til arbejdsmarkedet, i året efter uddannelsen er afsluttet, som nyuddannede med erhvervsfaglige uddannelser.

Flere færdiggør en uddannelse

Ca. 87.000 unge afsluttede en erhvervskompetencegivende uddannelse (ekskl. bachelor og Ph.d.) i perioden oktober 2016 til september 2017. Det årlige antal af nyuddannede har været stigende siden 2010 og toppede med 92.000 i 2016. Stigningen kan alene tilskrives flere nyuddannede med videregående uddannelser, jf. figur 1.

Anm.: Ekskl. bachelor og Ph.d. Årsperioderne vedrører 1. oktober til 30. september året efter. Fx vedrører "2006" 1. oktober 2005 til 30. september 2006.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Mange nyuddannede har allerede fundet et job, inden de afslutter deres uddannelse. Det kan være, at de i løbet af deres uddannelse har knyttet kontakter til arbejdsmarkedet, fx i forbindelse med praktik og studiejobs. Det kan også være, at de aktivt har søgt efter et job i månederne op til færdiggørelsen af uddannelsen. Men der er også mange nyuddannede, som starter deres erhvervskarriere med at være ledig.

Nyuddannede har ret til dagpenge på mere lempelige vilkår end andre, der bliver ledige. Nyuddannede (dimittender), der afslutter en erhvervskompetencegivende uddannelse af mindst 18 måneders varighed, kan få dagpenge på dimittendsats, hvis de melder sig ind i en a-kasse senest 14 dage efter dimission. Dimittender skal hverken opfylde et forsikringskrav (minimumsperiode) eller et beskæftigelseskrav som andre ledige. Har de været medlem af en a-kasse i mindst ét år inden dimission, kan de modtage dagpenge fra første ledighedsdag. Hvis ikke, er der en karenperiode på en måned. Siden august 2009 har det været gratis for studerende at være medlem af en a-kasse, jf. boks 1.

Boks 1

Regler for dimittender i dagpengesystemet

Der gælder de samme krav til jobsøgning og rådighed for dimittender som andre ledige. Derimod skal dimittender ikke opfylde et beskæftigelseskrav for at få ret til dagpenge.

Nyuddannede, der har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse af mindst 18 måneders varighed, kan få dagpenge på dimittendsats, hvis de er indmeldt i en a-kasse senest 14 dage efter dimission. For dimittender uden forsørgerpligt er satsen 71 pct. af højeste dagpengesats, mens den er 82 pct. for dimittender med forsørgerpligt. Dimittender er omfattet af en karenperiode på en måned. Dimittender kan dog få dagpenge fra første ledighedsdag, hvis de har været medlem af en a-kasse i mindst ét år inden dimission. Det er gratis for studerende under 30 år at blive medlem af en a-kasse.

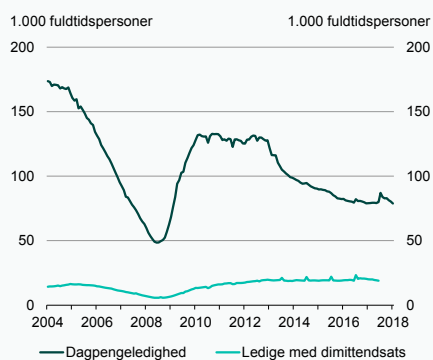
Dimittendreglerne er blevet justeret i de seneste år:

- Med virkning fra 1. januar 2017 blev dimittendsatsen gjort afhængig af forsørgerpligt. Tidligere var satsen 82 pct. af højeste dagpengesats for alle dimittender. Ændringen var en del af dagpengereformen fra oktober 2015.
- Med virkning fra 1. maj 2011 blev feriedagpenge for dimittender afskaffet. Ændringen var en del af genopretningsaftalen fra maj 2010.
- Med virkning fra 1. august 2009 blev det muligt for studerende under 30 år på en erhvervskompetencegivende uddannelse at blive fritaget for medlemsbidrag i en a-kasse.

Mange nyuddannede benytter sig af muligheden for dimittenddagpenge. Af den samlede dagpengeledighed på ca. 80.000 fuldtidspersoner udgør dimittendledigheden omkring 20.000 fuldtidspersoner, jf. figur 2.

Figur 2

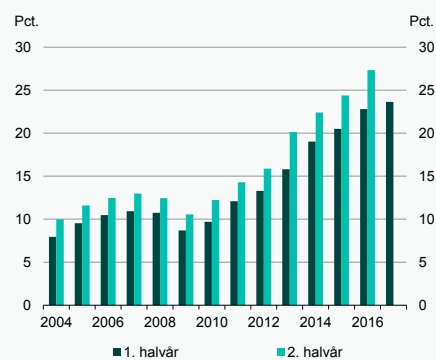
Dagpengeledighed og ledige med dimittendsats

Anm.: I figur 2 er dagpengeledigheden efter juni 2017 baseret på det nye ledighedsregister FLEUR.
Kilde: Jobindsats.dk, RAM og egne beregninger.

Figur 3

Ledige med dimittendsats relativt til dagpengeledighed

Dimittendledigheden har ligget stabilt på omkring 20.000 fuldtidspersoner siden 2013, hvilket skal ses i lyset af modsatrettede effekter. På den ene side er beskæftigelsesmulighederne blevet gradvist bedre i de seneste år. Det har isoleret set trukket i retning af la-

vere ledighed, herunder dimittendledighed. På den anden side er antallet af nyuddannede steget i samme periode, hvilket har trukket i den modsatte retning.

Udviklingen har betydet, at dimittendledighed i dag spiller en væsentlig større rolle i dagpengesystemet. Hver fjerde dagpengemodtager modtager i dag dagpenge på dimittendsats. I perioden fra 2004 til 2010 var det kun omkring hver tiende dagpengemodtager, jf. figur 3.

Karakteristik af nyuddannede

Godt halvdelen af de nyuddannede, der modtager dimittenddagpenge, er mellem 25 og 29 år. Alderskoncentrationen er afspejlet i uddannelsessammensætningen. 70 pct. af de nyuddannede, der modtager dimittenddagpenge, har således afsluttet en mellemlang eller lang videregående uddannelse, mens det kun gælder 43 pct. af de nyuddannede, der ikke modtager dimittenddagpenge, jf. tabel 1.

Omkring to tredjedele af forældrene til nyuddannede, der modtager dimittenddagpenge, har selv en erhvervskompetencegivende uddannelse. Deres uddannelsesniveau adskiller sig ikke fra forældrene til nyuddannede, der ikke modtager dimittenddagpenge. Der er således ikke tegn på, at nyuddannede, der modtager dimittenddagpenge, kommer fra meget anderledes kår end nyuddannede, der ikke gør brug af dimittendordningen.

Der er heller ikke stor forskel på timelønsfordelingen for nyuddannede, når man sammenligner dem, der har modtaget dimittenddagpenge med dem, der ikke har. I begge grupper har hovedparten en timeløn på mellem 150 og 250 kr.

Tabel 1

Karakteristik af nyuddannede

Pct.	Nyuddannede med dimittenddagpenge	Nyuddannede uden dimittenddagpenge	Alle nyuddannede
Alder			
Under 25 år	17	23	21
25-29 år	53	38	45
30-34 år	18	16	17
Over 34 år	12	23	18
Uddannelse			
Erhvervsfaglig	22	49	37
KVU	7	8	7
MVU	35	18	25
Bachelor	4	5	5
LVU, inkl. Ph.d.	31	20	25
Timeløn			
Under 150 kr.	15	14	14
150-200 kr.	46	51	49
200-250 kr.	32	24	28
Over 250 kr.	6	11	9
Forældres uddannelse			
Uoplyst/ukendt	13	13	13
Grundskole	22	25	24
Erhvervsfaglig	35	37	36
Videregående	29	25	27

Anm.: Personer der afsluttede en erhvervskompetencegivende uddannelse i 2015. Nyuddannede, som påbegyndte en ny uddannelse inden for et halvt år, er ikke medtaget. "Nyuddannede med dimittenddagpenge" har modtaget dagpenge på dimittendsats i mindst én uge i de første 26 uger efter endt uddannelse. "Nyuddannede uden dimittenddagpenge" har enten modtaget dagpenge på anden sats eller har ikke modtaget dagpenge efter endt uddannelse. Ni ud af ti i denne gruppe modtog ikke dagpenge efter endt uddannelse. Timelønnen er basisfortjenesten pr. præsteret arbejdstime og vedrører 2016. Der er oplysninger om timeløn for omtrent to tredjedele af de nyuddannede. Det skyldes blandt andet, at der ikke er timelønsoplysninger for privatansatte i virksomheder med færre end 10 ansatte. Hertil kommer selvstændige samt personer, der ikke haft lønarbejde. Begge forældres uddannelse indgår i opgørelsen. Afrunding kan betyde, at totalerne ikke summer til 100.

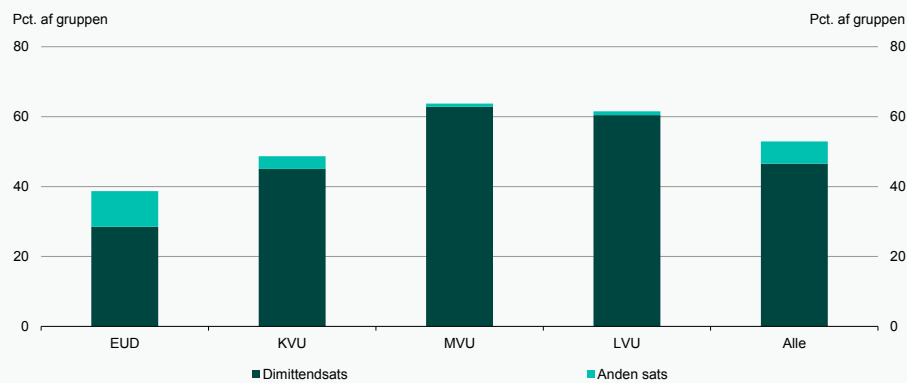
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Brugen af dimittendordningen

Blandt nyuddannede i 2015, der færdiggjorde en mellemlang eller lang videregående uddannelse, modtog godt 60 pct. dagpenge på dimittendsats i mindst én uge i det første halve år efter endt uddannelse. Blandt nyuddannede, der havde afsluttet en erhvervsfaglig uddannelse, var det kun knap 30 pct., jf. figur 4.

Figur 4

Nyuddannede i 2015, der modtog dagpenge i mindst én uge efter endt uddannelse

Anm.: Nyuddannede som modtog dagpenge i mindst én uge de første 26 uger efter uddannelsens afslutning. Nyuddannede, som påbegynder en ny uddannelse inden for et halvt år, indgår ikke i opgørelsen. Der er endvidere set bort fra nyuddannede, hvor varigheden af uddannelsen er mindre end 18 måneder (beregnet på baggrund af start- og slutdato i elevregisteret).

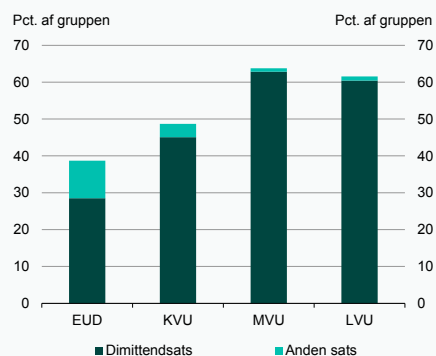
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Nogle nyuddannede har optjent ret til dagpenge på fuld sats på grund af tidligere beskæftigelse. Det er typisk nyuddannede med en erhvervsfaglig uddannelse. Det ændrer imidlertid ikke billedet af, at nyuddannede med erhvervsfaglige uddannelser i mindre grad modtager dagpenge end nyuddannede med videregående uddannelser.

Ser man på tidligere år, er billedet det samme. Både i 2000, 2005 og 2010 var det nyuddannede med videregående uddannelser, herunder især mellemlange og lange videregående uddannelse, hvor relativt flest modtog dimittenddagpenge, jf. figur 6-8.

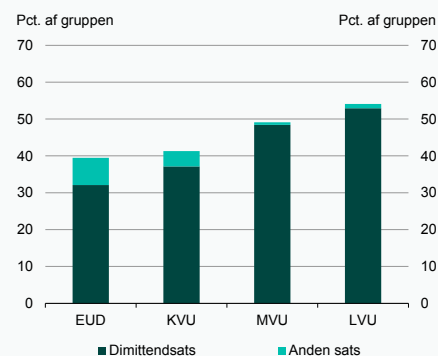
Figur 5

Nyuddannede i 2015, der modtog dagpenge i mindst én uge efter endt uddannelse

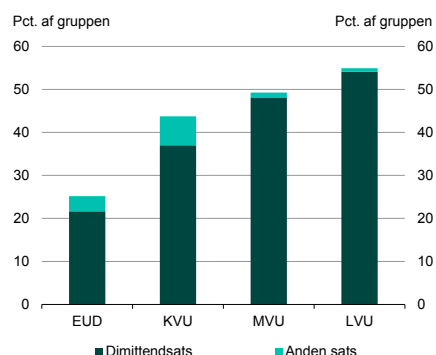
Figur 6

Nyuddannede i 2010, der modtog dagpenge i mindst én uge efter endt uddannelse

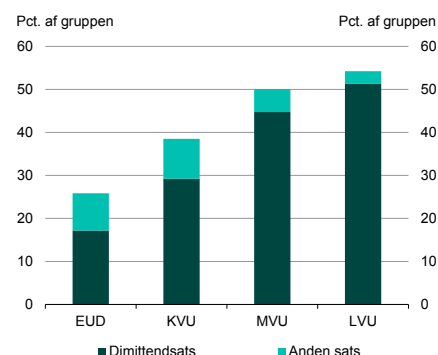
Figur 7

Nyuddannede i 2005, der modtog dagpenge i mindst én uge efter endt uddannelse

Figur 8

Nyuddannede i 2000, der modtog dagpenge i mindst én uge efter endt uddannelse

Anm.: Se anmærkning til figur 4.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

I stedet for at se på andelen af nyuddannede, der modtager dagpenge i mindst én uge, kan man se på andelen af nyuddannede, der modtager dagpenge i hver enkelt uge i de første 26 uger efter endt uddannelse. Tilgangen giver omtrent det samme billede. Nemlig at nyuddannede med videregående uddannelser – og især nyuddannede med lange videregående uddannelser – benytter dimittendordningen mest, jf. bilag.

Der er med andre ord tegn på, at brugen af dimittendreglerne adskiller sig *strukturelt* på tværs af uddannelsesniveauer.

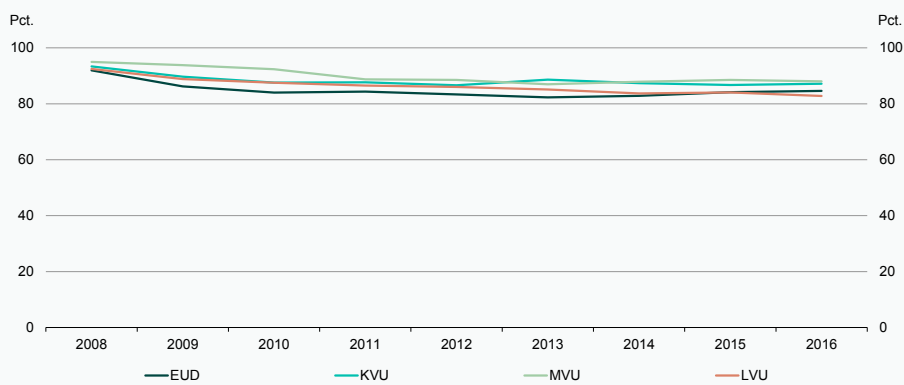
Når nyuddannede med en videregående uddannelse i højere grad trækker på dimittend-dagpenge end personer med en erhvervsfaglig uddannelse, kunne det afspejle, at personer med en videregående uddannelse har brug for en længere periode til at finde et job-

match. Der er imidlertid ikke tegn på, at personer med videregående uddannelser har vanskeligere ved at finde et arbejde og få fodfæste på arbejdsmarkedet.

Det solide fodfæste på arbejdsmarkedet bliver blandt andet bekræftet, hvis man ser på beskæftigelsesfrekvensen året efter uddannelsen er afsluttet. Omkring 85 pct. af alle nyuddannede er i beskæftigelse året efter uddannelsen er afsluttet. Og nyuddannede med videregående uddannelser har mindst en lige så stærk tilknytning til arbejdsmarkedet som nyuddannede med erhvervsfaglige uddannelser, jf. figur 9.

Figur 9

Beskæftigelsesfrekvens for personer i året efter de afsluttede deres uddannelse

Anm.: Beskæftigelsesfrekvensen året efter endt uddannelse. Beskæftigelsesfrekvensen er opgjort ultimo november i årene 2008-2016 for personer, der afsluttede en erhvervskompetencegivende uddannelse i årene 2007-2015. Beskæftigelsesfrekvensen er opgjort ekskl. nyuddannede, der året efter uddannelsens afslutning var under uddannelse igen, udvandret eller døde.

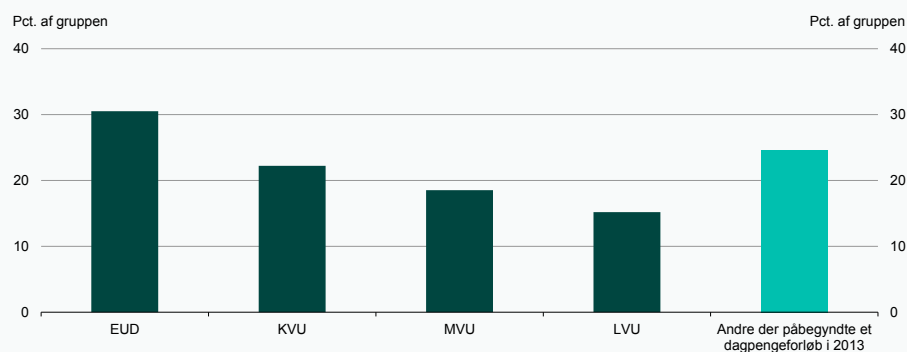
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Hvis det var vanskeligt for personer med en videregående uddannelse at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, ville man også forvente, at relativt mange ville vende tilbage til dagpengesystemet, når de har fået det første job. Men nyuddannede med mellemlange og lange videregående uddannelser, som påbegynder et dagpengeløb efter endt uddannelse, er mindre tilbøjelige til at vende tilbage til dagpengesystemet end nyuddannede med erhvervsfaglige uddannelser eller andre, der påbegynder et dagpengeforløb.

Blandt nyuddannede, der afsluttede en lang videregående uddannelse i 2013 og efterfølgende modtog dimittenddagpenge, var det kun 15 pct. som på et tidspunkt i løbet af 2016 modtog dagpenge. Blandt nyuddannede med erhvervsfaglige uddannelser var det 30 pct. Og blandt andre, der påbegyndte et dagpengeforløb i 2013, modtog 25 pct. dagpenge på et tidspunkt i løbet af 2016, jf. figur 10.

Figur 10

Nyuddannede i 2013 med dimittenddagpenge, der modtog dagpenge i 2016

Anm.: Udgangspunktet for figuren er nyuddannede, der afsluttede deres uddannelse i 2013 og modtog dimittenddagpenge inden for det første halve år. Figuren viser andelen heraf, som modtog dagpenge i 2016. Til sammenligning er vist andelen, der modtog dagpenge i 2016, blandt andre (ikke nyuddannet i 2013) som påbegyndte et dagpengeforløb i 2013.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Den strukturelle forskel i brugen af dimittendreglerne synes derfor at bero mere på andre faktorer end beskæftigelsesmuligheder. Det kan blandt andet være, fordi dimittendreglerne gør det økonomisk muligt at udskyde jobsøgningen til uddannelsen er afsluttet og søge i lang tid efter "ønskejobbet", jf. Arbejdsmarkedskommissionen(2009)¹. Dimittendsatsen udgør således mere end det dobbelte af SU-satsen, som mange nyuddannede med en videregående uddannelse kommer fra.

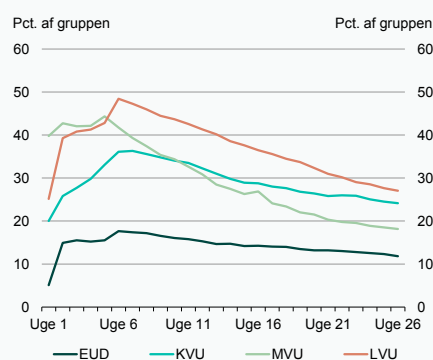
¹ Arbejdsmarkedskommission (2009): *Velfærd kræver arbejde*.

Bilag: Nyuddannede, der modtager dimittenddagpenge

Figur 5-8 ovenfor ser på andelen af nyuddannede, der modtager dagpenge i mindst én uge det første halve år efter endt uddannelse. Alternativt kan man se på andelen, der modtager dimittenddagpenge i hver enkelt uge de første 26 uger. Denne tilgang giver omtrent det samme billede på tværs af uddannelsesniveauer.

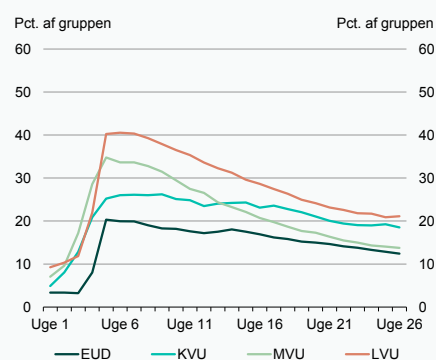
Figur 11

Nyuddannede i 2015, der modtog dimittenddagpenge efter endt uddannelse

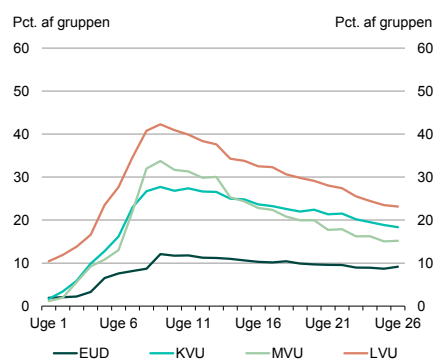
Figur 12

Nyuddannede i 2010, der modtog dimittenddagpenge efter endt uddannelse

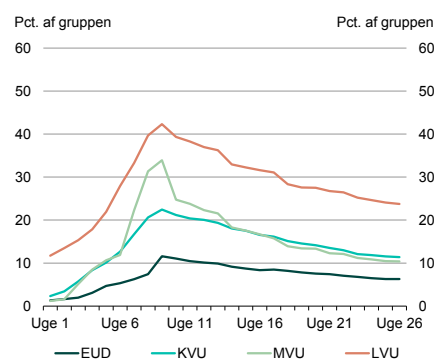
Figur 13

Nyuddannede i 2005, der modtog dimittenddagpenge efter endt uddannelse

Figur 14

Nyuddannede i 2000, der modtog dimittenddagpenge efter endt uddannelse

Anm.: Nyuddannede, der påbegynder en ny uddannelse inden for et halvt år, indgår ikke. Der er endvidere set bort fra nyuddannede, hvor varigheden af uddannelsen er mindre end 18 måneder (beregnet på baggrund af start- og slutdato i elevregisteret).

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Blandt nyuddannede i 2015, der afsluttede en mellemlang eller lang videregående uddannelse, modtog mellem 40 pct. og 50 pct. dagpenge på dimittendsats i 4.- 6. uge efter uddannelsen var afsluttet. Herefter faldt andelen gradvist. Et halvt år efter uddannelsens afslutning var det nyuddannede med henholdsvis korte og lange videregående ud-

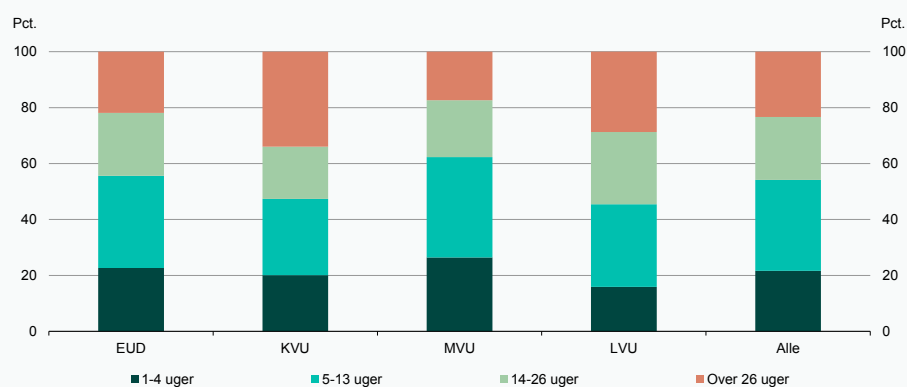
dannelse, hvor relativt flest modtog dimittenddagpenge. Blandt nyuddannede, der afsluttede en erhvervsfaglig uddannelse, var det kun omkring 15 pct., der modtog dimittenddagpenge i 4.-6. uge efter endt uddannelse, jf. figur 11.

Den overordnede struktur i brugen af dimittendreglerne har været omtrent den samme i tidligere år. I både 2000, 2005 og 2010 modtog nyuddannede med en videregående uddannelse, herunder især en lang videregående uddannelse, i højere grad dimittenddagpenge end nyuddannede med en erhvervsfaglig uddannelse, jf. figur 12-14.

Forløbet med dimittenddagpenge er relativt kort for de fleste nyuddannede. Blandt nyuddannede i 2015, der påbegyndte et forløb med dimittenddagpenge, var varigheden af forløbet højst 3 måneder for godt halvdelen. Andelen af nyuddannede med relativt korte dagpengeforløb var størst blandt nyuddannede med erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser, jf. figur 15.

Figur 15

Varighed af første dagpengeforløb for nyuddannede

Anm.: Nyuddannede der afsluttede en erhvervskompetencegivende uddannelse i 2015 og efterfølgende modtog dimittenddagpenge inden for det første halve år efter uddannelsens afslutning. Opgørelsen af forløb er baseret på ugeoplysninger om udbetaling af dagpenge. Et forløb opfattes som afsluttet, når der kommer en uge uden udbetaling af dagpenge. Der medregnes kun det første dagpengeforløb efter endt uddannelse.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.